

Diploma van waarde

Het kabinet heeft een wet in voorbereiding die het mogelijk moet maken om meer varianten in diploma's in het MBO aan te brengen. De minister wil dat, omdat ze ook deelnemers die niet in staat zijn aan de taal- en rekenen te voldoen een diploma wil geven. Ik acht dat een onnodige en ongewenste ontwikkeling. Het is voor niet-ingewijden al moeilijk genoeg om de vier diplomavarianten die er in het MBO zijn van elkaar te onderscheiden.

Fundament

De meesten van ons zullen het behalen van het veterdiploma niet op hun CV vermelden. Ook het doorlopen van de basisschool wordt zelden gemeld. Reden is dat het niet onderscheidend is. Vrijwel iedereen heeft dit gedaan (of wordt geacht zijn veters te kunnen strikken ook zonder dat hij/zij daartoe een diploma kan tonen). Van iemand die het funderend onderwijs (basisschool en VO) heeft doorlopen mag verwacht worden dat hij of zij voldoende taal- en rekenvaardigheden heeft om aan het maatschappelijk verkeer deel te kunnen nemen. Waar niemand de basisschool verlaat zonder zijn veters te kunnen strikken, zou ook niemand het funderend onderwijs mogen verlaten zonder, het woord funderend refereert er immers al aan, voldoende fundament in de vorm van taal- en rekenvaardigheden.

Het is eigenlijk te gek voor woorden dat het MBO leemtes moet opvullen die het funderend onderwijs laat liggen. Een beroepsopleiding heeft als onderscheidend kenmerk dat de houder van het diploma bepaalde kennis, vaardigheden en houdingsaspecten beheerst die nodig zijn voor de goede uitoefening van het beroep. Het beroepsopleiding moet studenten de fundamentele kennis van Nederlands en rekenen laten behouden en waar nodig voor het specifieke beroep of doorstroming naar HBO ophogen.

Beter geen diploma dan een waardeloos diploma!

Als we het hebben over een startkwalificatie, dan mag je verwachten dat de benodigde kennis absoluut noodzakelijk is om met enig succes in het maatschappelijk en economisch verkeer (lees het arbeidsproces) te kunnen participeren. Blijkbaar heeft de overheid gevonden dat voor een startkwalificatie, en dus om met enige kans te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt, niveau 2F voor taal en rekenen minimaal noodzakelijk is. Het uitgeven van MBO-diploma's, hoe je die ook gaat noemen, zonder deze eisen betekent dat je studenten met een papiertje de maatschappij in laat gaan, waarvan je als overheid zelf zegt dat het niet afdoende is om aan de start (van startkwalificatie) te verschijnen. Blijkbaar liever een waardeloos papiertje dan geen papiertje!

Een diploma heeft namelijk uitsluitend waarde als het onderscheidend is, de oorsprong (diegene die het diploma uitgeeft) de deugdelijkheid borgt en het bedrijfsleven de waarde daarvan herkent en erkent.

Er zijn vele opleidingen, organisaties, instellingen en bedrijven die zeggen op te leiden voor een beroep en prachtige papiertjes uitdelen. De diploma's van instellingen vallend onder de wet BVE hebben de bijzondere waarde dat de deugdelijkheid geborgd wordt door (de inspectie van) de overheid. In die wet en controle is ook geborgd dat het bedrijfsleven bij de opleiding en examinering is betrokken.

Herkenning en erkenning van diploma's

Herkenning en erkenning van de MBO-diploma's is voor diegene die het behaald heeft van groot belang. Die herkenning en erkenning is bij de huidige diplomadifferentiatie al lastig genoeg. Ook na vele jaren weten veel werkgevers niet wat de verschillen zijn tussen niveau 2, 3 en 4. Dat geldt zeker daar waar toch nog een fors gedeelte van de studenten terechtkomt in branches waar men niet voor is opgeleid. Het nog verder differentiëren van MBO-diploma's maakt die herkenning en erkenning nog lastiger.

Als je een HAVO-diploma of VWO-diploma hebt, dan weet men wat dat ongeveer betekent voor het niveau en zal alleen het vakkenpakket nog onderwerp van verschil zijn. Voorkomen moet worden dat men straks geen idee meer heeft wat het hebben van een MBO-diploma betekent. Op het moment dat dat het geval is, verliest het diploma namelijk zijn waarde.

Wie een MBO-diploma behaalt die heeft wat. Die is klaar voor de start, klaar als (zelfstandig) beroepsbeoefenaar en/of doorstroming naar het HBO. Die mag daar trots op zijn en die mag dat laten zien op zijn CV. Het bedrijfsleven weet wat men aan het diploma heeft en kan daar op vertrouwen en selecteren. Daar moet je niet aan morrelen.

Gijs Jacobse

De Vakcentrale voor Professionals (VCP) heeft, mede op advies van de UNIENFTO als de belangenbehartiger van het beroepsonderwijs, een brief geschreven aan de Kamercommissie waarin deze kritiek ook is verwoord.